

Uzun yayla,o yıl bembeyaz bir yaylaydı. Öyle bir kar yağdı, öyle bir kar yağdı ki sormayın gitsin. Kurtlar, kuşlar hep açlıktan çaresiz kaldılar. Köyleri sık sık kurtlar basar oldu.Koca koca kurtlar ne bulursa götürecekler, ellerinden gelse tilki gibi kümesleri basacaklar. Köylüler av tüfekleri ile havaya ateş açıyorlar. Karlara bata çıka yürüyen kurtlar, emme basma tulumba gibi bir aşağı bir yukarı salınırken gözleri öyle dönmüş ki bu sese pek aldırıyolarlar bile.

.....

Kayseri'yi doğuya doğru şöyle 15-20 kilometre çıktın mı, orada bir han var. Adına Kayırhan diyorlar. İsbidin köyünün az ilerisinde eski bir han burası. Burada Osmanlı Paşa'sı oturuyor. Konak, bağ, bostan almış Paşa buradan. Buranın üzümü meşhur, sonbaharda hevenk hevenk üzüm alınıyor. Köylüler gelip Paşanın bağının üzümünü topluyorlar. Ona pekmez kaynatıyorlar. Kabaklı, kayısı, cevizli, armutlu pekmez bile yapıyorlar paşaya.

Paşa buralara meftun olmuş besbelli. Yaz akşamlarında şöyle yürüye yürüye Mançur Tepesine doğru gidiyor, oradan Mancusun köyünü görüyor, bir yüksekçe yerden köyü izliyor. Yanında devasa gölgeler gibi duran güvercinlikler var. Her biri iki, üç metreyi bulan bu güvercinlikler, akşam pek de ürkütücü oluyorlar.

Paşanın gönlü yine de sıkıntılı... Bir yalnızlık çekiyor sessizce... Bu durumdan sadece yaveri Hasan'ın haberi var. Paşanın hanımı vefat edeli beri paşa yalnız ve sıkıntılı. Hasan, civar köylerden eli yüzü düzgün ne kadar bayan görse, paşaya önerse, paşa evliliğe de yanaşmıyor. Belli ki daha kalbinin sahibini arıyor. Ya hiç olmazsa, ya hiç kimseyi sevmeden göçüp gidersem bu dünyadan? İşte paşayı kavurup duran düşünce bu.

.....

O yıl, Kayırhan'da da kış, kıyamet gibi. Paşa, konağına çekilmiş, dışarı bir adım bile attığı yok. Ovayı uzaktan seyretmek kadar güzel ne olabilir ki... Köylüler ve askerlerin bütün erzakları temin edilmiş, yensin, içilsin, bu kışta başka ne yapılabilir ki?...

Aslında yapacak çok şey vardır. Bunu değişik zamanlarda Kayırhan'a uğrayan yolcular haber verirler, ulaklar mektuplar iletirler ama paşa anlamaz bir türkü. Uzunyayla'nın köylerinde kıtlık baş göstermiştir. İnsanların yiyeceği bitmiş, dayanmaları zor... Ya büyükbaş, küçükbaş hayvanlar... Onların yiğintileri bitmiş ki felaket kapıda... Paşa ise bu duruma pek aldırmaz. Onun gönlüne sultanlık edecek bir ter ü taze bulamamanın endişesini ve hüznünü yüreğinde taşıyor.

Yaver Hasan, içeri heyecanla daldı, paşaya elindeki yazıyı gösteriyordu:

-Paşam paşam, İstanbul'dan bir yazı, padişah efendimizden...

Paşa oturduğu yerden yavaş yavaş doğruldu.

-Senin padişah efendin, buraları ne bilir, beni ne bilir...

Biraz düşünceli bir sesle:

-Bu kışta kıyamette harp edecek hali de yok ya... Başka da ne lazım ki padişaha?... Varsın haremimde otursun, her gün biriyle gönlünü eğlesin...

Bu bir eleştiri mi, yoksa içten içten bir özentisi mi, belli değildi.

-Oku bakayım oğlum, ne diyormuş.

Hasan kıvrılı olan kağıdı aşağı ve yukarı doğru açarak okumaya başladı.

"Kayırhan'da bulunan paşaya hüküm ki..."

-Allah Allah... Padişahın Zamantı'daki aç köylerden, aç insanlardan haberi olmuş. Nasıl olur canım? Kurtlar, kuşlar bile dondu bu yıl, kuşlar bile söyleyemez bunu.

Hasan, kurnaz kurnaz baktı, bulmuştu sorunun cevabını:

-Hani kış yeni başlamıştı paşam, bir Alman paşası konağınızda misafirinizdi ya... İşte o paşa durup Uzunyayla'da göçerlerin, köylülerin işi zor bu yıl, diyip duruyordu. Size de gerekli tedbirleri aldınız mı paşam diyordu ya...

Birden doğruldu yerinden paşa:

-Doğru... Doğru... O herze yaptı bu işi bize... Başka kimse padişaha ulaşıp bunu haber veremez.

Yaverine dönüp

-Keşke, gerekli tedbirleri aldık deseydik yaver...

Yaver:

-Boş verin paşam, o bilmiyor mu, neyin ne olduğunu, artık olan oldu, biz ne yapacağız ona bakalım.

Paşa:

-Bu kışta kıyamette ne olur ki?

Yaver:

-Havalar hep böyle gitmez paşam, mutlaka biraz nefes alacak, dinlenecek o da... O zaman Uzunyayla'ya gitmemiz lazım. Bu işten sıkıntıya giren göçerlerin kışlaklarına ve köylerine uğrayıp ihtiyaçlarını tespitle bunları tedarik etmemiz lazım.

-Olmaz, olamaz... ne güzel oturmuş lapa lapa karları seyrediyorduk...

Yaver:

-Ok yaydan çıktı paşam, bundan sonrası artık padişah efendimizin fermanı...

Paşa üzgün:

-Doğru...

.....

Kayırhan'da güneş açınca, bembeyaz örtüyü gözler seçemez oldu. Bu ne parlaklık böyle... Bembeyaz kar örtüsünün üzerinde sanki ikinci bir güneş doğmuştu ki gözler alıyordu. Handa askerler atlarını hazırlamaya başladılar. Atların yüzlerini örttüler, sadece gözleri kaldı açıkta. Kuyruklarını bağladılar, karlarda sürünüp donmasın diye. Kendi gözlerinin kenarına siyahlar çaldılar ki bu parlak görüntü gözlerini almasın diye. Lakin hava yine de çok soğuktu. Karlar eriyeyeceğe benzemiyordu. Uzunyayla'ya uzun zamandır gidememenin sıkıntısı vardı. İnşallah bu sefer gideceklerdi Zamantı'ya, Aziziye'ye... Yol güzergahını belirlediler. İlk gün Karatay hanına ulaşacaklardı. Burada geceyi geçirdikten sonra, ikinci gün Aziziye'ye ulaşacaklar, üçüncü gün de Aziziye'den kuvvet alıp köylere ulaşacaklardır. Planlama böyleydi.

Çok çetin bir yolculuk oldu. Atlar iki misli, üç misli yoruldu, yolda tehlikeler atlatıldı ama nihayet Aziziye'ye ulaştılar.

Uzunyayla'da konar göçerlerin beyi bir Ahmet Ağa vardır. Aziziye'de onun namı anlatılır durur. Bir de bu Ahmet Ağa'nın kızı Cennet Hatın vardır, onun şöhreti de dillere destan olmuştur. Kara kaşlı, kara gözlü, beyaz yüzlü bu Avşar kızının erkeklerden daha iyi ata bindiği, erkekler gibi kama taşıdığı, çadır kurup dağlarda yaylalarda obanın diğer kızlarıyla ava çıktığı, hem güzelliği, hem yiğitliği söylenir. Paşada büyük bir merak başlar. Zaten padişah fermanı da Ahmet Ağa'ya yardım etmesini söylemiyor mu? Aklına bir fesat karışır ve Ahmet Ağa'nın kışlağının yolunu tutar.

Paşayı uzak kışlağın bulunduğu yaylanın yamacında atlılar karşılar. İçlerinde kızlar da vardır.

Üstlerinde uzun giysiler, kalın örmeler, başlarında birer yamçı, ellerinde kamçı, döşlerinde fişeklikler, yanlarında kamalar, bu kızların erkeklerden bir farkı yoktur.

Paşa:

-Cennet Hatın, hanginiz diye sorar.

Sülün gibi bir kız, elma yanaklı, saçları salkım salkım yana süzölmüş, gözleri çakı gibi parlak:

-Buyur paşam, der iki adım öne çıkar.

Paşa, bakar kalır Avşar güzeline de bir şey diyemez.

Ahmet Ağa ve obanın ileri gelenleri paşayı kışlanın girişinde karşıladılar.

Kışlada paşaya güzel bir çadır hazırlanmış, paşa her yönüyle muntazam bir muamele görür. Kışladaki insan ve hayvan sayısını yaveri yazar, paşa ise çadırın içerisinde bir o yana bir bu yana gezip durur. Belli ki içini kemiren bir şeyler var.

Yaver işleri biraz toparlayınca, Paşa yavere gel anlamında bir işaret eder. Çadırın dışına çıkarlar. Bir süre yürüdüktan sonra paşa ağızındaki baklayı çıkarır:

-Yaver, git Ahmet Ağa'ya söyle. Eğer devletin göndereceği yardımı almak istiyorsa Cennet Hatın'ı

Allah'ın emriyle bana versin, yoksa yardımı unutsun tamam mı?

-Aman Paşam, neler diyorsun?

-Git, söyle! Bütün sorumluluk bana ait.

.....

Yaver, Ahmet Ağa'ya durumu anlatır süklüm püklüm. Ahmet Ağa, bir çok akıllı karalı günler yaşamış bir olgun adamdı. Oba beylerini yanına çağırırdı, onlarla görüştü, akıl aldı, akıl verdi. Sonra da Paşayı çadırlarına davet ettiler. Ahmet Ağa gayet soğukkanlı olarak Paşaya dedi ki:

-Paşam, ben kızımı sana veririm. Lakin bizde töre böyle değildir. Gönül rızası olmadan bizde bu işler asla olmaz. Şimdi Cennet Hatın'ı buraya çağıracağım, o ne derse o olur, tamam mı paşam?

Paşa, sessiz sedasız, donuk bakışlarla dinledi olanı biteni. Çadıra Cennet Hatın girdi. Baba Ahmet Ağa, Cennet Hatın'a her şeyi dosdoğru anlattı ve bu işe rızasının olup olmadığını sordu.

Al atlar, kır atlar, dor atlar uçsuz bucaksız ovaları dolaştı özgürce, dağları tepeleri aştı nefes nefese.

Cennet Hatın, kimselerin yüzüne bakmadan, gayet mağrur baktı ve dedi ki:

-Ovanın tazısı dağın ceylanını avlayamaz.

Çadırdaki buz gibi bir hava esti. Herkes donup kalmıştı. Paşa, bu sözün ne anlama geldiğini düşünüp durdu. Düşündükçe kahroldu, anladıkça bir et külçesi gibi yıkıldı kaldı oturduğu yerde. Cennet Hatın'ın ardından Ahmet Ağa ve oba beyleri çadırı terk ettiler. Yaver, bir süre paşanın yanında oturduktan sonra onun koluna girdi ve kaldırdı oturduğu yerden. Artık, yollara çıkma vaktiydi. Dağlar, tepeler yine aşıldı ve Kayırhan'a döndüler.

Kış, bütün şiddetini sürdürmeye devam ediyordu. Ağaçlar buzdan gölgeler haline dönüşüyor, evlerin saçaklarından yerlere kadar garip ve ilginç şekiller halinde buz kümeleri oluşuyordu. Köylerde iki metreyi bulan kar, ulaşımı imkansız hale getiriyor, evler arasındaki yolları açmak bile büyük ve zahmetli bir iş haline geliyordu. Damlardan kürenen karlar, kardan tepeler oluşturmuştu. Evlerde kış için hazırlanan erzaklar yavaş yavaş tükenmiş, hayvanların yiğintisi de artık son demine gelmişti.

Sefalet diz boyu, hayvanlar kırılmaya başlamıştı. Ahmet Ağa, Kayırhan'a Paşaya bir elçi gönderdi. Bu vahim durumu haber verdi ama aldığı cevap hiç değişmemişti. Paşa, ille de Cennet Hatın diyordu, başka bir şey demiyordu.

-Ağaya selam söyle, Cennet Hatın'ı verirse yardım hazır, yok vermezse elden bir şey gelmez.

Ahmet Ağa, haberi aldı ama yüreğinde bin bir acıyı da duydu. Oba beylerini yine topladı. Konuşular, bir çıkış yolu aradılar. Cennet Hatın'ı toplantıya çağırdılar. Ahmet Ağa, kızına:

-Bak kızım, durum çok feci... Avşar elleri senin ağzından çıkacak söze bakıyor. Ona göre senden bir cevap bekliyorum, dedi.

Cennet Hatın, bir asker mağrurluğunda dimdik duruyordu. Yine keskin bir cümle söyledi:

-Avşar'a canım kurban baba. Böyle bir durumda bana he demekten gayrisi düşmez.

Çıkıp gitti çadırdan. Oba beyleri sevinseler mi, üzülseler mi bilemediler. Bir şey diyemeden oturdular bir süre.

Bu haber bütün Avşar ellerini ve Uzunyayla'yı dolaştı. Cennet Hatın'ın yiğitliği, insanlığı anlatıldı hep. Bu arada Kayırhan'a da Paşaya da ulaştı haber. Paşa, uzun odanın sedirinde elini sıkı sıkı yaverine konuşuyordu. Büyük bir iddiayı kazanmıştı sanki. Bir orduyu yerle bir etmiş komutanın mağrurluğuna kaptırmıştı kendini.

-Ovanın tazısı ha Cennet Hatın, ovanın tazısı ha... Ovanın tazısı, dağın ceylanını nasıl avlarmış gördün işte... Gördün işte...

Baharda karların erimesine söz sekildi ki düğün o vakittir. Avşar ellerine yardım böylece ulaştı.

İnsanlar, büyük bir felaketten kurtuldular. Hayvanlardan kırılanlar kırıldı, diğerleri kurtarıldı.

Bahar ayları tez yetişmedi ama yine de geldi. Yollardan karlar tepelere doğru çekildi. Güneş ısıtmadı belki ama bir kabayel yokladı her yanı. Karlar eriyordu artık. Paşanın Ahmet Ağaya sözünü hatırlatması da pek uzun sürmedi. Vakit kararlaştırıldı. Bir cumartesi günü kırk Avşar yiğidiyle Cennet Hatın, ovanın düzlüğünde gözüktüler. Paşa da ovada askerleri ve yaveriyle karşıladı onları. Bir ara Paşa, Cennet Hatın'ın atının yanına yaklaştı, bir süre beraber at sürdüler. O sıra paşanın içini kemiren laf çıkıverdi ağzından:

-Bak gördün mü Cennet Hatın, ovanın tazısı dağın ceylanını avlayamaz diyordun. Neler dedin, neler oldu?

Yüzündeki kırmızı örtünün içinde hala özgür bir ceylanın olduğu belliydi. Paşaya yine tok bir sözle karşılığını verdi:

-Ne bileyim, karın çok yağıp da avın kirize kalacağını...

Paşa, yine düşündü atının üzerinde. Evet, av yani ceylan, yani Cennet Hatındı. Kiriz neydi? Kiriz de yöre lisanında köpeğin küçük olanı. Aman tanrım, önce tazı idik, şimdi de kiriz yani küçük köpek olduk diye iç geçirdi. Paşanın Cennet Hatından beklediği kayıtsız şartsız itaat belli ki hiç olmayacaktı. Kafese konmuş yırtıcı bir kuş gibi, bir yaralı aslan gibiydi besbelli. Özgürlüğe alışmış böyle bir dağ ceylanının ovada ne yapacağını düşündü durdu ama artık ok yaydan fırlamıştı bir kere. Başa gelen çekilecekti. Cumartesi akşamı kına gecesi vardı. Yöre gelenekleriyle bir düğün olması için İsbıdın köyü halkı da paşanın düğünündeydi. Kızın eline kına yakılırken gelini ağlatmak amacıyla kına türküsü söylüyorlardı.

-Tuz kabını tuzsun koydun

Anasını kızsız koydun

Büyük evi ıssız koydun

İşte koyup gidiyorsun

Bu nasıl bir gelin diye içlerinden geçirdi köylü hanımlar. Bu gelinin gözünden bir damla yaş akılmıyordu. Yüzünde donuk bir ifade, ne ağlayacak ne de gülecek gibiydi.

Dışarıda büyük bir ateş yakılmıştı. Köyün gençleri bu ateşin etrafında Sinsin oynuyorlardı. Kırk Avşar yiğidi ise, oturmuş bekliyorlardı ama oyuna katılan yoktu. Köylülerden biri bu yiğitlere yaklaşıp oynamalarını istedi. Yiğitlerden biri kendi adetlerinde damat seyretmeden oyun oynamalarının söz konusu olamayacağını öğrendi. Paşaya geldi. Durumu anlattı. Paşa büyük bir memnuniyetle düğün alanına geldi.

Köylülerin sinsin oynarlarken bu ateşin etrafında gölgelerin nasıl uzayıp kısalacağını gördü. Bu uyuşuk gibi gözükken insanlar nasıl da dirilmişler, yediden yetmişe ateşin üzerinden atlıyorlardı.

Sinsin bitmişti ve iki Avşar yiğidi ortaya doğru çıktı. Yüzleri ateşin gölgesinde daha da kararmıştı, bellerindeki beyaz gayret kuşakları seçiliyordu ancak. Birden bire ellerinde iki kama da parlayıverdi karanlıkta. Zurnacı Ağırnaslı Karkas, ne çalacağını bilemedi bir an... Böyle bir oyuna ne çalınırdı bilemedi. Sonra da aklına bir Koroğlu havası vurmak geldi. Koroğlu havası çalındı, iki yiğidin zıplayarak birbirlerine kama sallayışları herkesi etkiledi. İki kama ve havaya doğru sıçrayan iki delikanlı kamalarını havada sallıyor, ellerini arkasında tutan diğer yiğidin burnunun ucundan iki şimşek çakıyor, sönüyordu. Herkes nefesini tutmuştu. Bu nasıl oyundu böyle? Bu adamlar nasıl cengaverlerdi? Köylüler dehşetle izlerken diğer yiğitler de kalktılar girdiler meydana. Kırk yiğit, birbirlerine kamalarını

sallarken ortaya çıkan manzara inanılmazdı. Sanki küçük bir ordu Kayırhan'da paşanın konağının bahçesinde gece talimi yapıyordu.

İşte o sırada yiğitlerden biri kamasını paşanın eline verdi. Oyuna davet etti. Paşa, onlar kadar yiğit olduğunu göstermeliydi. Yaşına ve vücudunun yıpranmış haline bakmadan bıçağını sallıyordu havada. Burnunun dibinden geçen şimşek çakmalarını görmemek için gözlerini yumuyordu. Kırk yiğit paşanın etrafını öyle bir sardılar ki paşanın ve kimsenin haberi olmadı bu işten.

Kırk yiğit ellerinde kamalarla bir kartal gibi ellerini havalara açarak seyircilere doğru dağıldıklarında meydanadaki herkes korkudan on yirmi metre öteye kaçmışlardı. Meydandan yiğitler böyle çekilmişler ve gözden kaybolmuşlardı. Neden sonra, birileri cılızlaşan sinsin ateşinin yanında külçe gibi bir yığıntı olduğunu fark etti. Bu paşaydı. Aldığı bıçak darbelerinden kan revan içinde kalmıştı.

Bir anda başına toplandılar, askerler ve yaveri koşup gelmişlerdi. Kırk yiğit ve Cennet Hatın'ın karanlıkta kaybolup gittikleri anlaşıldı. Paşa, yaverinin kollarında hırıltılı bir sesle can verirken son nefesinde seslendi yaverine.

-Peşlerine düşmeyesin Yaver, dağın ceylanını ovanın tazısı avlayamaz.